

LA FESTA MAJOR

29

La situació creada en la segona meitat del segle i la consegüent despersonalització del poble, van fer que es perdessin tradicions de caire popular, situació que ha canviat parcialment amb les nombroses festes veïnals que han sorgit en els darrers anys i la recuperació d'algunes altres com el Carnestoltes, la cavalcada de Reis, la festa de Sant Antoni, etc. No obstant això, la festa major de Salt, amb molts alts i baixos, ha sobreviscut i s'ha anat adaptant a les circumstàncies que cada canvi polític ha generat. Així, doncs, aquesta festa és, potser, l'única que engloba la major part de la població saltenca en aquests

moments. La festa major de Salt se celebra el mes de juliol.

Tal com destaca Jaume Bosch, abans la festa només durava dos dies, però després de la guerra la durada ha anat variant fins a arribar a un màxim de vuit dies. Fins fa pocs anys, la festa major obligava a seguir un conjunt de ritus socials: estrenar vestits o anar ben mudats, convits de familiars i amics, etc. Actualment, aquests ritus socials s'han perdut, però no és l'únic canvi que s'ha produït: s'ha passat de les festes de la postguerra, on les celebracions religioses ocupaven els actes centrals, a la festa actual, totalment laica.

També han canviat els escenaris on es fan els actes festius. En els darrers anys del segle XIX la festa se celebrava a l'exterior, als carrers i places de la vila. En canvi, a la primeria del nou segle els balls ja es feien dins els envelats. Cal parlar d'envelats perquè, abans de la Guerra Civil, a Salt se'n muntaven dos o tres, amb motiu de la festa major. En 1906, la Junta del Casino El Invencible demanà autorització per a instal·lar un envelat a la plaça de Sant Pere, i el cafeter Narcís Alsina també sol·licità la instal·lació d'un altre, a la plaça de la Constitució.

La cobla-orquestra de Girona, a l'envelat de la plaça de la Vila.

Aquest fet demostra una clara participació de la vila, que amb motiu de la festa major es convertia, a més, en una rivalitat, Salt *versus* Veïnat, que ha perdurat fins fa pocs anys. Abans de la guerra s'instal·laren tres envelats, dos a Salt, per als actes organitzats pel Jovent d'Ara i el Casal Saltenc, i un tercer al Veïnat, que acollia els festeigs programats pel Centre Republicà. La rivalitat continuà després de la guerra, amb la presència de dues comissions, de forta competència, que muntaven dos envelats: un a prop del carrer d'Esteve Vila, a Salt, i l'altre al camp de la Coma i Cros, al Veïnat.

Actualment, relacionat amb la connexió física dels dos nuclis, la festa és unificada, aprofitant el pati del Col·legi La Farga, pel que fa a la celebració dels balls programats. Deixant de banda els actes religiosos dels anys de la postguerra, el ball ha estat l'espectacle central de la festa. La rivalitat entre les comissions de Salt i del Veïnat va fer possible que, durant els anys seixanta, la festa major de Salt fos una de les més conegudes de les comarques gironines. Pels envelats de Salt han passat cantants i conjunts destacats, com José Guardiola, Los Bravos, La Trinca, Joan Manuel Serrat, Raimon, Quico Pi de la Serra, etc. A part els

balls, la festa quedava completada amb diverses activitats esportives, la més destacada de les quals era el futbol, amb el partit entre un club de Salt i un equip de fora, de categoria superior. També es feien audicions de sardanes, espectacles infantils, actes socials i culturals, cercaviles... i, al final de la festa, l'excursió al Ter, la Fexina, per a fer la berenada. No va ser fins als anys setanta que vingueren les "parades": muntanyes russes, tómboles, autos de xoc, voladores..., atraccions que han tingut diversos emplaçaments. Malgrat la importància que la festa major tenia per a Salt, aquesta començà a entrar en

crisi als anys setanta, la qual cosa va fer qüestionar la seva continuïtat. Finalment, a partir de l'any 1984 es va procedir a una reorganització que comportà la desaparició del tradicional envelat, malgrat la llarga tradició d'enveladors saltencs, el trasllat dels actes centrals a l'aire lliure al pati del Col·legi La Farga, i la potenciació de molts dels actes al carrer, lligats a les més petites festes veïnals.

El correfoc de la festa major.

